

Samantekt um umsagnir um drög að reglugerð um breytingu á reglugerð 940/1999 um löggiltar iðngreinar.

Í drögum að breytingareglugerð var lagt til að 17 iðngreinar yrðu felldar brott af lista yfir löggiltar iðngreinar. Þar af var lagt til að átta iðngreinar yrðu felldar undir aðrar samkynja iðngreinar og kyngreiningu klæðskurðar yrði hætt. Breytingunum var ætlað að einfalda starfsumhverfi iðngreina og laga það að nútímanum.

Reglugerðardrögin voru birt í samráðsgátt stjórnvalda 28. júní 2022 og veittur frestur til umsagna til 29. ágúst 2022.

Samtals bárust 19 umsagnir, margar samhljóða, og má skipta sjónarmiðum umsagnaraðila í nokkra flokka.

Gagnrýnt var að til stæði að fella niður lögverndun iðngreinarinnar kæli- og frystivélavirkjun, en hún er flokkuð sem undirgrein vélvirkjunar. Voru færð rök fyrir því að réttmætt væri að iðngreinin nyti áfram lögverndunar þar eð iðkun hennar fæli í sér meðhöndlun hættulegra efni og veruleg hættu á slysi eða skaðlegum afleiðingum sem gætu hlotist af kunnáttuleysi þeirra sem með þau efni færu.

Þá kom fram gagnrýni á fyrirhugaða niðurfellingu lögverndunar á iðngreininni skipa- og bátasmíði. Nokkrir aðilar bentu á að innan þeirrar greinar færi fram smíði tréskipa og -báta, þar sem kunnátta í smíði súðbyrðingsins teldist til þjóðlegra menningarverðmæta. Því skyti skökku við að stjórnvöld felldu niður lögverndun greinarinnar þegar nær væri að standa vörð um þjóðlega verkþekkingu. Einnig var gagnrýnt að til stæði að veita einstaklingum með iðnréttindi í skipa- og bátasmíði rétt til starfa í húsasmíði á grundvelli skyldleika greinanna. Var bent á að störfín væru ekki hin sömu enda þótt báðar iðngreinar notuðu timbur í störfum sínum og sömu verkfæri að einhverju marki.

Sumar umsagnir lutu að einstökum iðngreinum svo sem hljóðfærasmíði, málmsteypu, mótasmíði, ljósmyndun og fataiðngreinum. Fundið var að því að fella ætti niður iðngreinar sem lítið væru iðkaðar eða þar sem fáir störfuðu.

Sumir umsagnaraðilar litu á fyrirhugaðar breytingar á reglugerð um árás stjórnvalda á löggiltar iðngreinar og töldu að efla bæri iðnmenntun í landinu í stað þess að ráðast gegn henni.

Í einstökum umsögnum var niðurfellingu lögverndunar fagnað og kom fram það álit að lögverndunin væri ekki til þess fallin að stuðla að eðlilegu starfsumhverfi í iðnaði.

Loks má nefna að fyrirhuguðum samslætti í heiti iðngreina í málmiðnaði (stálvirkja- og skálskipasmíði), ljósmyndun (almenn ljósmynd og persónuljósmyndun) og klæðskurði (klæðskurður kvenna og karla) var ekki andæft.

Þá var kallað eftir því að ráðuneytið hyrfi frá fyrirhugaðri og afmarkaðri breytingu en settist þess í stað til samráðs við hagsmunaaðila um heildarendurskoðun málaflokksins

Umsögn ráðuneytis.

Háskóla-, iðnaðar- og nýsköpunarráðuneytið fellst á fram komin sjónarmið um að halda inni lögverndun kæli- og frystivélavirkjunar, en telur brýnt að hugað verði að því hvernig þekking á því sviði er vottuð og staðfest.

Fallist er á að starfssvið og verkþekking skipa- og bátasmiða séu það frábrugðin starfssviði og verklegri þekkingu húsasmiða að ekki sé verjandi að hinir fyrrnefndu öðlist iðnréttindi í húsasmíði ef lögverndun á starfi þeirra fellur niður.

Ráðuneytið lítur svo á að tilgangurinn með lögverndun starfa geti ekki talist vera að standa vörð um verkþekkingu sem talin er til menningarlegra minja, enda er vandséð hvernig það eitt getur stuðlað að varðveislu verklegrar þekkingar að telja heiti iðnar upp meðal annarra greina. Telur ráðuneytið að slíkar iðnir, t.d. skipa- og bátasmiði, sem heyra til menningararfinum, ættu að vera í umsjá ráðuneytis menningarmála og njóta sérstakrar verndar og umsýslu þar.

Því sjónarmiði er alfarið hafnað að breyting á reglugerð um löggiltar iðngreinar sem felur í sér nauðsynlega og tímanlega uppfærslu í takt við tæknibreytingar og eðlilega þróun á vinnumarkaði geti talist vera allsherjar árás á iðnaðinn. Það verður að teljast til eðlilegra vinnubragða að breytingar á iðngreinum sem eru í örri þróun endurspeglast í opinberu regluverki til þess að það geti haldið trúverðugleika sínum og gefið sem réttasta mynd af stöðu mála á hverjum tíma.

Með vísan til framangreinds mun háskóla-, iðnaðar- og nýsköpunarráðherra birta reglugerðina breytta á þann veg að kæli- og frystivélavirkjun haldi sér, skipa- og bátasmiðir öðlist ekki iðnréttindi í húsasmíði, en að reglugerðin haldi sér að öðru leyti eins og hún var birt í samráðsgátt hinn 28. júní 2022. Bent er á að hér er ekki um óafturkræfar breytingar að ræða og ef veigamikil sjónarmið koma síðar fram sem kalla sérstaklega á að þær iðngreinar sem nú missa lögverndun sína verði lögverndaðar að nýju gefst tækifæri til að endurmeta stöðuna í ljósi nýrrar gagna eða aðstæðna. Jafnframt mun ráðuneytið hefja undirbúning að stefnumótun um gerð sjálfbærrar og grænnar iðnaðarstefnu í samráði við hagsmunaaðila í iðnaði, þ.m.t. hugverka- og hátækni-iðnaði.